

Posudek vedoucího bakalářské práce

Anna Mírková. *Hřbitov, místo života: etnografie více-než-lidských teritoriálních (re)produkcí*, Praha: FHS UK 2024, 67 stran.

Posudek bakalářské práce Anny Mírkové je jedním z těch, jež je radost psát. Jedná se o poutavou, vyspělou a erudovanou práci, která se obratně proklesťuje poměrně náročným a vrstevnatým terénem – městským hřbitovem a jeho proměnami v kontextu více-než-lidských teritoriálních praktik a interakcí. Tematicky i metodicky se proto jedná o práci nesmírně přínosnou s potenciálem k dalším návazným výzkumům v podobné tematické oblasti.

Jako vedoucí práce bych rád vyzdvihнул, že výsledný tvar práce je především výsledek Anniny usilovné práce a určité „zažranosti“ do terénu, která skrze „kompostování“ v rámci pravidelných konzultací průběhu a postupu výzkumu obohacovala i vedoucího. Anna pravidelně přicházela s vlastními nápady, invenčně pracovala s různými doporučeními a hlavně už ve fázi pobytu v terénu byla schopna induktivně stopovat sebe sama v „pralese“ hřbitovního dění.

Výsledná práce je tak kvalitní a zábavná i z formálního hlediska. Použité zdroje jsou citovány náležitě dle citačního úzu. Občasné překlepy a gramatické chyby nic nemění na tom, že se jedná o práci nesmírně čtivou s logicky propracovanou strukturou. Ta v souladu s antropologickými proudy, ke kterým se Anna hlásí, částečně vykračuje z rámce běžných struktur – úvod/teorie/metody/empirie. Díky tomu autorka svůj etnografický výklad soustavně i situačně zahušťuje a graduje jej v závěrečných částech práce.

Metodologické úvahy jsou kromě kapitoly 3, různě rozesety napříč textem (třeba když se Anna zamýšlí nad etickými rozměry „péče“ krmiček koček o jejich svěřenkyňe, ale i jinde). Samotná kapitola je pak viditelně strukturována Anniným obratným přístupem k terénním specifikám a dilematům.

Teoreticky se jedná o práci hutnou, ale překvapivě to nikterak neubírá na hloubce úvah ani na plynulosti výkladu. Anna hladce ohledává hlavní terminologický materiál pro následné „kompostování“ a navíc je schopna často protichůdné teoretické koncepty osvětlit v kontextu důležitosti pro její výzkumný problém. Dozvíme se tak o problematických a nesamozřejmých vztazích sociálně definovaného prostoru (DeCerteau i Lefebvre), analýzy rytmů (Lefebvre) Kärholmových teritoriálních komplexit i Ingoldova životosvěta. Z těchto proměnlivých a často ne/prostupných tření Anna postupně kompostuje plastickou texturu hřbitova, jako místa zmnožených praxí a více-než-lidských skutečností.

Díky svědomitému terénnímu zkoumání i širokému ohledání možných teoretických rámců představuje empirická část různé časově i místně nesouvislé a přesto komunikující teritoriální produkce a reprodukce. Sledujeme tak nejednoznačnou působnost břechťanu v prostředí hřbitova, zjednávání invazivity některých druhů, ale i to, co vlastně hřbitov ve více-než-lidské perspektivě může znamenat. Nejsilnější pasáže práce dle mého názoru týkají prostředí krmení koček v kontextu domestikace a snahy o péči/kontrolu těchto více-než lidských aktérů.

Abych jen nesršel superlativy, dovolím si několik otázek k diskusi u obhajoby (Anna některé z dotazovaných problémů v různých částech textu sama reflektuje):

- 1) Jak by bylo do textu možno více zapojit roli pochovaných (ne-živých), neboť v textu pro ně skrze živoucí charakter hřbitova nezbylo příliš místo?

- 2) Protože mi v textu chybí trochu více rozvedení konceptu rozkladu (decay, Hage 2021): existují nějaké příklady z terénu, na nichž lze hlouběji osvětlit vztah rozkladu a teritoriality?
- 3) Na s. 33 Anna píše: „*Pro městského člověka a kočku je zeď ontologicky materializována jinak, pro prvního je zhmotněním řádu, pro druhou na základě výšky různě náročnou překážkou k překonání.*“ Musí lidé vždy vnímat zeď jako zhmotněný řád? Je slovní spojení „překážka k překonání“ v kontextu pohybu koček adekvátní?

Mé dotazy nic nemění na tom, že celkově se jedná se o práci naprosto excelentní s potenciálem pro další akademické zhodnocení vytvořených dat (ideálně recenzovaný článek v antropologickém periodiku).

S radostí proto navrhuji práci Anny Mírkové k obhajobě s hodnocením výborně.

V Praze 2. 9. 2024

Michal Lehečka

.....